

»Veliča duša moja Gospodina«

SILVANA FUŽINATO

Godina 2017. u kojoj se navršava stota obljetnica ukazanja u Fatimi u središte promišljanja stavlja Blaženu Djevicu Mariju koja je, svojim »DA« Božjem spasenjskom naumu, ostavila neizbrisivi trag u povijesti spasenja i u životu Crkve. Promišljajući o Marijinoj vjeri kao i o vjerničkom hodu njezinih sinova i kćeri, potrebno je vratiti se Svetomu Pismu, napose Lukinu evanđelju, u kojemu nalazimo izvorno i autentično svjedočanstvo o Marijinu pozivu i poslanju te o ispunjenju Božjeg spasenjskog nauma u Isusu Kristu.

U navještaju Isusova rođenja (Lk 1, 26-38) Luka prikazuje Marijin osobni odgovor Božjem spasenjskom naumu koji postaje model vjere za svakoga čovjeka. Grčki pojam *kecharitomenê* kojim anđeo pozdravlja Mariju ne označava samo onu koja je »puna milosti« nego napose onu koja je preobražena Božjom ljubavlju izabrana za Mesijinu majku. Za razliku od Zaharije, Marija nije pripadala svećeničkoj obitelji, nije joj bila povjerena nikakva posebna uloga, niti je dolazila iz svetoga grada Jeruzalema. Naprotiv, riječ je o djevojci koja živi u manje poznatom i beznačajnom Nazaretu, koji postaje mjesto Božjeg spasenjskog pohoda i mjesto ispunjenja njegova nauma ljubavi, koji će postupno otkrivati i u kojemu će iz dana u dan rasti sve do punine pashalne vjere. Zanimljivo je uočiti da Bog ne ulazi u Marijin život na izvanredan način, ni u posebnom vremenu, ni na posebnom mjestu, kako smo skloni promišljati, nego u svakodnevici njezina života. Čuvši anđelov pozdrav »Zdravo, milosti puna! Gospodin s tobom!« (Lk 1, 28), Marija se smete. No unatoč strahu, Marija se ne skriva i, unatoč nerazumijevanju, ne sumnja u istinitost navještaja, tražeći znak. S jedne strane obuzeta vlastitom malenošću i neshvatljivim Božjim misterijem i, s druge, osnažena obećanjem Božje prisutnosti (usp. Lk 1, 28), Marija ulazi u dijalog s Bogom kako bi potpunije shvatila način osobnog sudjelovanja u ispunjenju božanskog nauma (usp. Lk 1, 34). Odgovarajući »Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!« (Lk 1, 38), Marija otvara svoje srce Božjoj riječi, otkrivajući svoju apsolutnu poslušnost Božjoj volji i spremnoj integraciji u povijest spasenja. »DA« službenice prihvaća vječno Božje »DA« čovjeku. Marija je autentična žena koja u svakodnevici svoga života i u neprestanom promišljanju i propitkivanju Božje riječi otkriva svoje mjesto u Božjem naumu, odgovarajući na Božju volju svojim iskrenim *amen*.

Prvi plod Božjeg spasenjskog pohoda vjera je u Riječ. Prožeta njome, Marija odlazi k nećakinji Elizabeti (Lk 1, 39-56). U Elizabetinu pozdravu, »Blažena ti što povje-

rova da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina« (Lk 1, 45), dolaze do izražaja Marijina autentična vjera i bezuvjetna poslušnost Riječi. Štoviše particip aorista *hē pisteusasa* definira Mariju kao »vjernicu«, tj. kao onu koja je prionula uz Boga svim dimenzijama svojega bića i za koju je Božja riječ postala egzistencijalno uporište. Možemo, dakle, zaključiti da Elizabeta proglašava Mariju blaženom, ne zbog njezina izabranja, nego zbog njezine vjere u Božju riječ i potpunog predanja njegovom spasenjskom naumu. U Marijinu i Elizabetinu susretu uočavamo i drugi plod Božjeg spasenjskog pohoda: radost. U trenutku u kojemu Elizabeta začu Marijin pozdrav, zaigra joj čedo u utrobi (usp. Lk 1, 42). Ne radi se o uobičajenom pokretu djeteta u majčinoj utrobi, nego o istinskoj radosti zbog Mesijine prisutnosti. Glagol kojim Luka opisuje djetetov pokret u Elizabetinoj utrobi identičan je onomu koji opisuje Davidovo igranje pred Kovčegom saveza. Kao što je David iz sve snage igrao pred Gospodinom kada je Kovčeg saveza prenesen iz Obed-Edomova doma u Jeruzalem (usp. 2 Sam 6, 2-11), tako se i Ivan sa svojom majkom Elizabetom raduje pred Mesijom. U oba slučaja nutarnja radost pretvara se u hvalospjev tijela. Naime, ples nije drugo negoli utjelovljenje radosti, radosni izražaj tijela prepuna Božje prisutnosti. Ova igra nastavlja se i u Marijinu *Veliča* u kojemu povijest spasenja postaje hvalospjev. Marija, poput Davida, slaveći Božju ljubav prema siromasima (*‘anawîm*) i djela ispunjena njegovim dolaskom, prenosi Božju prisutnost, ne samo u svojem tijelu nego i u cijelom narodu koji je iščekivao njegov spasenjski dolazak. U svojem *Veliča* Marija naviješta silna djela koja je Gospodin ispunio u povijesti svojega naroda, koja sada u njoj ispunjava i koja će u budućnosti ispuniti u slabima, potlačenima i siromasima (usp. Lk 1, 51-54). Jedinствен i nezamjenjiv subjekt povijesti spasenja koji Luka opisuje upotrebom sedam glagola u drugom dijelu *Veliča* (Lk 1, 51-55) uvijek je Bog. Međutim, i Marija postaje protagonisticom jer je u osobnom siromaštvu i poniznosti, preobražena milošću, prihvatila Božju volju postajući majka Isusa, Sina Svevišnjega, u kojemu će Bog ispuniti svoj spasenjski naum.

U Isusovu rođenju (Lk 2, 1-21) ispunjava se Božje obećanje, a Marijino »DA« postaje spasenjsko *danas*. Pastiri koji su u noći Mesijina rođenja čuvali svoja stada primaju radosnu vijest: »Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj – Krist, Gospodin« (Lk 2, 11) te postaju njezini prvi navjestitelji. I u ovom slučaju riječ je o »Božjim siromasima« (*‘anawîm*) koji poput Marije slušaju anđela i, vjerujući Riječi, polaze u susret drugomu. Tako mesijanska nada postaje vjera u Krista Spasitelja, a pastiri postaju paradigma onih koji kao Marija u svakodnevici života znaju prepoznati Božji dolazak i Mesijino vrijeme. Nadalje, u izvještaju o Isusovu rođenju Luka posebnu pozornost posvećuje Mariji, otkrivajući vjernicima svakoga vremena put autentične i zrele vjere. Marija koja je u trenutku naviještenja otvorila svoje srce Božjoj Riječi, utjelovljujući ju u svoj život sada, u spasenjskom *danas*,

pohranjuje sve te događaje i o njima razmišlja u svome srcu (usp. Lk 2, 19). U opisu Marijina stava pred navještajem pastira, Luka upotrebljava glagol *syballō* koji bismo doslovno mogli prevesti kao »staviti zajedno«. Marija je, dakle, u sebi pohranjivala sve te događaje, ne tako što je o njima jednostavno razmišljala, nego ih je zajedno držala u svome srcu. Tako Luka prikazuje Mariju kao onu koja je znala gledati stvarnost i istinu u njihovoj cjelovitosti, u mudrosti srca koje nikada ne gubi iz vida Božju prisutnost i istinitost njegove riječi. Marija, istinska učenica, zahvaljujući ovoj sposobnosti, u svome srcu zajedno pohranjuje Božju riječ i ljudske događaje, shvaćajući u svjetlu spasenjskog *danās* da sve ima smisao i da je sve milost.

Marijina uloga u povijesti spasenja doseže svoj vrhunac u smrti i uskrsnuću njezina Sina. Iako Luka, za razliku od Ivana, ne navodi izravno Marijinu prisutnost pod križem, u svjetlu Šimunova navještaja: »Ovaj je evo postavljen na propast i uzdignuće mnogima u Izraelu i za znak osporavan, a i tebi će samoj mač probosti dušu – da se razotkriju namisli mnogih srdaca« (Lk 2, 34-35), možemo pretpostaviti da je Marija neprestano ostajala privržena spasenjskom djelu svojega Sina te da je zajedno s drugim ženama bila prisutna u trenutku njegove smrti (usp. Lk 23, 49), tim više što Luka ukazuje i na Marijinu prisutnost u trenutku rađanja Crkve (usp. Dj 1, 12-14). Zanimljivo je uočiti da ju Luka prikazuje kao Mariju, Isusovu majku, sažimajući sve što je o njoj rekao u prvim poglavljima evanđelja. Tako Luka stvara prelijepu inkluziju: Marija koja se pojavljuje na početku Isusova života, zadobivajući posebnu ulogu u povijesti spasenja i predstavljajući se kao ideal vjernosti i poslušnosti (usp. Lk 1, 38), prisutna je i u počecima Crkve, tj. u trenutku ispunjenja Božjeg spasenjskog nauma. Isusova Majka, koja je svojim »DA« utjelovila Riječ, sada sa svojom tihom, ali vjernom prisutnošću označava početak Crkve. Duh Sveti koji je sišao na nju u trenutku Mesijina začeca silazi na nju i u trenutku rođenja Crkve, u kojemu povijest spasenja doseže svoje ispunjenje.

Put vjere Marije, Isusove majke, koji Luka predstavlja u svojim spisima put je autentične i zrele vjere na koji smo svi pozvani. Božji ulazak u Marijin dom, u svakodnevici njezina života, jasno nam govori da je čovjekova povijest sa svim trpljenjima, izdajama, razočaranjima ... postala povijest Boga koji je iz ljubavi prema svijetu i čovjeku postao čovjekom u tijelu Djevice Marije. Unatoč strahu, nerazumijevanju, nejasnoćama i neizvjesnostima koje prate svaki put vjere i ispunjenja svakoga poslanja, Marija nas uči otvoriti vrata, prihvatiti i poslušati Riječi te dopustiti da nas milost i ljubav preobrazu, ne zaboravljajući pritom da je svako *danās* trenutak Božjeg spasenjskog pohoda. Nadalje, Marija nas uči u svome srcu zajedno pohranjivati ljudske događaje i Božju riječ, dopuštajući im zajednički rast, u dubokoj svijesti kako je u Božjem spasenjskom naumu sve milost i kako sve ima svoj smisao. Jednako tako u svom *Veliča* Marija nas, s jedne strane, uči kako pretvoriti život u trajni hvalospjev Bogu, pozivajući nas, s druge strane, na aktivno zauzimanje za siromaš-

ne, odbačene, marginalizirane... Zajedno s Marijom u ispunjenju vlastita poslanja pozvani smo, dakle, pretvoriti osobni susret s Bogom u živu i autentičnu zauzetost za spasenje svakoga čovjeka, proglašavajući se slugama jednoga i jedinoga protagonista: Boga. U svjetlu navedenoga pozvani smo uvijek iznova ispitivati vlastiti način promišljanja, odgovornost djelovanja, aktivnost slušanja, autentičnost življenja, kriterije prosuđivanja, pripadnost Bogu i bližnjemu... sigurni da će u Njemu sve biti ispunjeno. Zajedno s Marijom nosimo i svjedočimo Božju prisutnost u životu naših bližnjih, u svijetu i povijesti, gledajući u snazi vjere život koji se rađa, zahvaljujući ljubavi Boga koji je pohodio i otkupio svoj narod.